

Q. HORATII
FLACCI
ODÆ SELECTÆ
CUM NOTIS.

ODE I. AD MECÆNATEM.

Indicat, se Lyrici vatis nomen ultro & gloriam ambire.

Mecænas (a) Atavis edite Regibus, (b)
O & præsidium, & dulce decus meum:
Sunt, quos [c] curriculo puerem Olympi-
cum

*aliqui delictibus
lucis in vitiis*

Collegisse iuvat, metæque (d) fervidis

Evitata rotis, palinæque nobilis

victorias candantibus

Terrarum Dominos evehit ad Deos.

Hunc si nobilium turba Quiritium

*in romanis vestibus
conversibus*

Cerrat [e] tergeminis tollere honoribus:

illum, si proprio condidit horreo

Quidquid de Lybicus verritur areis.

Gaudentem patrios findere [f] sarculo

uratur

Agros, (g) Attalicis conditionibus

A

Nunquam

[a] Atavus pro quolibet è majoribus ponitur. (b)
Regibus Tuscia. (c) Equorum cursu & quadrigarum
agitatione habebantur ludi ad montem Olympum in
Græcia. (d) Rota isto motu cursuque incalescunt. [e]
Valde magnis. [f] Sarculum, est rastrigenus, quo sege-
tes purgantur. (g) Eâ conditione, ut acquirat opes
Attali, qui fuit Rex ditissimus Pergami.

H O R A T I I

Nunquam dimoveas, ut trabe [h] Cypriâ
(i) Myrtoum pavidus nauta secet mare.

Luctantem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat rura sui : mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pari.

Est qui nec veteris pocula [k] Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad [l] aquæ lene caput sacra.
Multos castra juvant, & lituo tubæ.

Permistus sonitus, bellaque [m] matribus
Detestata ; manet sub Jove frigido
Venator teneræ conjugis immemor :
Seu visa est catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretes (n) Marsus aper plagas.

Me doctarum (o) hederæ præmia frontium
Diis miscent superis : me gelidum nemus
Nympharumque leves cum Satyris Chori
Secernunt populo : si neque tibus
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
(p) Lesboum refugit tendere Barbiton.
Quod si me Lyricis vatibus inseris,
Sublimi feriam sidera vertice.

ODE

[h] Insula Cyprus trabes suppeditat pro navibus fabri-
candis. [i] Myrtoum mare pars est Aegæi pelagi. (k)
Mons Massicus in Campania, vini generosi ferax. (l)
Caput aquæ fons est, Deo alicui sacer. (m) quia Filios
in bello amittunt. (n) Marsi Italia populi sunt, apud
quos feroces apri. (o) Hedera semper virens Baccho sa-
cra est : istum colunt Poëta. (p) Lesbos insula Aegæi
maris, ex qua Sappho & Alceus, Poëta Lyrici oriundi.

ODE II. AD AUGUSTUM CÆSAREM.

Arg. Commemoratis cladibus, & prodigiis, quibus
ob necem Julii Cæsaris Urbem vexarant superi, unam
spem asserit in Augusto constitutam.

I Am fatis terris nivis, atque diræ
Grandinis misit pater: & (b) rubente
Dexterâ sacras jaculatus arces

Terruit urbem;

Terruit gentes, grave ne rediret
(c) Sæculum Pyrrhæ nova monstra questæ;

Omne cum Prothæus pecus egit altos

Visere montes:

Piscium & summâ genus hæsit ulmo,

Nota quæ sedes fuerat columbis,

Et superjecto pavida natârunt

Æquore damæ.

Vidimus flavum Tiberim retortis

Littore Hetrusco violenter undis,

Ire dejectum (d) monumenta regis,

Templâque Vestæ;

(e) Ilia dum se nimum querenti

Jactat ultorem: vagus & sinistra (f)

Labitur ripâ, Jove non probante

Uxorius amnis,

Audiet cives acuisse ferrum,

A 2

Quo

(b) Jupiter Deorum pater plura templa fulminibus
percussit. [c] Pyrrha Conjux Deucalionis, quando
aquarum diluvio terra fuit submersa. (d) Vetusta do-
mus Regia Numæ Pompilii. (e) Ilia Romuli mater, quam
Poeta uxorem fluvii Tiberis sinxerunt, quod Roma ve-
tus tota ad sinistram Tiberis erat.

Quo graves Persæ melius perirent:
 Audiet pugnas, vitio parentum
 Rara juvenus.

Quem vocet divûm populus ruentis
 Imperî rebus? prece quâ fatigent
 (g) Virgines sanctæ minùs audientem
 Carmina Vestam?

Cui dabit partes scelus expiandi
 Jupiter? tandem venias, precamur,
 Nube candentes humeros amictus
 (h) Augur Apollo.

Sive tu mavis (i) Erycina ridens:
 Quam jocus circum volat, & Cupido,
 Sive neglectum genus, & nepotes
 Respicit auctor.

Heu nimis longo fatiate ludo: *miles bellatoris*
 Quem juvat clamor, galexque læves.
 Acer & Mauri peditis cruentum
 Vultus in hostem.

Sive mutatâ juvenem figurâ,
 Ales in terris imitaris, almæ
 [k] Filius Majæ, patiens vocari
 Cælaris ultor.

Serus in cælum redeas, diûque *precamur*
 Lætus interis populo (l) Quirini: *vivagum*
 Neve te nostris vitiis iniquum
 Ociior aura *peris*

Tollat: hic magnos potiùs triumphos,
 Hic ames dici (m) pater atque princeps, *Neu*

(g) Virgines Dea vesta servientes. [h] Quia divi-
 nationibus præsidet. (i) Nomen Veneris ab Eryce monte
 Sicilia, in quo maxime colebatur. (k) Mercurius (l)
 Romani à Quirino seu Romulo.

Neu sinas Medos equitare inultos
Te duce, Cæsar.

ODE III. AD NAVIM, VIRGILIUM
ATHENAS DEVEHENTEM.

Arg. Virgilio sibi carissimo felicem precatur navigationem; tum acriter in illum invehitur, qui primus navigandi dedit exemplum.

Sic te [b] diva potens Cypri, *venus*
[c] Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
Ventorūque regat pater, (d)

Obstrictis aliis præter Japyga, [e]
Navis, quæ tibi creditum

Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem precor:

Et serves animæ dimidium meæ. [f] *optimus amicus*

Illi robur, & æs triplex [g] *audax homo fuit*

Cirea pectus erat, qui fragilem truci *qui primo navis*
Commisit pelago ratem *gavill*

Primus: nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus:

Nec tristes Hyadas (h) nec rabiem Noti,
Quo non arbiter Adriæ *repturus*

A 3

Major,

(b) Venus, quæ in Cypro colebatur. (c) Castor & Pollux mutati in stellas navis salutare. (d) Æolus. (e) Japix est ventus flans ab Apulia [quæ olim Japygia dicebatur] propellens ex Italia in Græciam. (f) Optimum meum amicum. (g) Homo durus & barbarus. (h) Atlantis filia, quæ in stellas pluviam invehentes mutata sunt, ob continuas lachrimas, quibus mortem fratris à Leone occisi deplorarunt. Positæ sunt 7. Hyades in capite Tauri.

Major, tollere seu ponere vult freta
 Quem mortis timuit gradum, [i]
 Qui siccis oculis monstra natantia,
 Qui vidit mare turgidum, &
 Infames scopulos Acroceraunia: (k)
 Ne quicquam Deus abscidit
 Prudens Oceano dissociabili
 Terras: si tamen impia
 Non tangenda rates transfiliunt vada.
 Audax omnia perpeti, *homines perdidit*
 Gens humana ruit per vetitum nefas, *proprio crimine*
 Audax Japeti genus (l)
 Ignem fraude malâ gentibus intulit.
 Post ignem æthereâ domo *nostrum perdidit*
 Subductum, inacies, & nova febrium *homines*
 Terris incubuit cohors:
 Semotisque prius tarda necessitas
 Lethi corripuit gradum.
 Expertus vacuum Dædalus aëra [m]
 Pennis non homini datis: *omnia simul labor*
 Perrupit (n) Acheronta Hercules labor:
 Nil mortalibus arduum est.
 Cælum ipsum petimus stultitiâ: [o] neque
 Per nostrum patimur scelus *nostris perdidit Deum*
 Iracunda Jovem ponere fulmina. *ad ita pervenit*
emis ODE IV.

(i) Quod genus mortis. [k] Epiri montes altissimi.
 [l] Sunt homines, quos prometheus Japeti filius ex luto
 primus finxisse fertur. (m) Dædalus Icarum pater, faber
 ingeniosus alas sibi & filio aptavit, ut à Creta Insula evo-
 larent. (n) Acheron unus è fluvius inferni, pro ipso in-
 ferno ponitur, è quo Hercules Cerberum eduxit. [o] Ut
 olim gigantes.

ODE IV. AD THALIARCHUM.

Quem invitat ad hyemem jucundè transigendam.

Vides, ut altâ stet nive candidum
(a) Soracte, nec jam sustineant onus.

[b] Sylvæ laborantes, gelûque
Flumina constiterint acuto:

Dissolve frigus, ligna super foco.

Large reponens, atque benignius

Deprone quadrimum Sabinâ, [c]

O Thaliarche, merum (d) diotâ,

Permitte divis cetera: qui simul

Stravère ventos æquore fervido

Depræliantes, nec cupressi.

Nec veteres agitantur orni, (e)

Quid sit futurum cras, fuge quærere:

Quem fors dierum cùmque dabit, lucro.

Appone: nec dulces amores

Sperne puer, neque tu choreas.

Donec virenti (f) canities abest

Morosa, nunc & campus, & aræ,

Lenésque sub noctem susurri

Compositâ repetantur horâ.

A 4

ODE

(a) Soracte est Mons. Romæ vicinus (b) Ob molem
nivium incumbentium. (c) Sabini Italiae populi vasis
fictilibus celebres. (d) Vas. duabus ansis seu auribus
instructum. [e] Species pro genere ponitur. [f] Diem
adhuc flores atate & nondum es morosus senex.

ODE V. AD ARISTIUM FUSCUM.

Arg. Vir probus ubique securus est.

Integer vitæ scelerisque purus *probus*
 Non eget Mauri jaculis. [a] nec arcu,
 Nec venenatis gravidâ sagittis, *nec timet*

venari Fusce, pharetrâ,

Sive per [b] Syrtes iter æstuolas,
 Sive facturus per inhospitalem
 [c] Caucasum, vel quæ loca fabulosus
 Lambit (d) Hydaspes.

Namque me silva lupus in Sabina,
 Dum cano lætas Charites, & ultra
 Terminum curis vagor expeditus,
 Fugit inermem.

Quale portentum neque militaris
 (e) Daunia in latis alit esculetis,
 Nec [f] Jubæ tellus generat, leonum
 Arida nutrix.

Pone me, pigris ubi nulla campis *pone me sup. dicitur*
 Arbor æstivâ recreatur aurâ: *vel partes septentrionis*
 Quod latus mundi nebulæ, (h) malûsque *malis*
 Jupiter urget:

Pone

- [a] Mauri, Populi Africa, jaculandi peritissimi.
 [b] Sunt vada in mari Lybico, item solitudines Africa, arenis æstuantis. [c] Mons altissimus Scythia.
 [d] Fluvius India [e] Regio est Apulia. (f) Esculetum locus est Esculis consitus, Esculus species quercuum est. (g) Juba tellus est Mauritania, in qua regnavit Juba Rex, qui Pompeium contra Casarem secutus fuit.
 [h] Id est gravis & insalubris aer.

ODÆ SELECTÆ.

Pone sub curru nimium propinqui (i)
 Solis, in terra domibus negata,
 Dulcè ridentes Charites amabo,
 Dulcè loquentes.

(i) Sub zona torrida.

ODE VI. AD FORAMUNAM.

Arg. Rogat ut seruet Casarem cum exercitu adversus
 Britannos collecto.

O Diva, gratum quæ regis (a) Antium,
 (b) Præsens vel imo tollere de gradu
 Mortale corpus, vel superbos
 Vertere funeribus triumphos.

(c) Te pauper ambit sollicitâ prece

Ruris colonus: te dominam æquoris,

Quicumque (d) Bithyna laceffit
 Carpathium pelagus carinâ,

Te Dacus asper, te profugi Scythæ,
 Urbésque gentésque & Latium ferox,

Regúmque matres barbarorum, &

Purpurei metuunt tyranni: (e)

Injurioso ne pede proruas

Stantem columnam: neu populus frequens

Ad arma celfantes, ad arma

Concitet, imperiúmque frangat.

A S

Te

(a) Antium urbs Italia, in qua insigne templum fortuna. (b) Facile omnia potes invertere. (c) Te colit, ut agris faveas. (d) Bithinia pars est minoris Asia. Ponitur autem Bithyna navis pro qualibet, sicut Carpathium mare pro quolibet. (e) Tyranni pro Regibus.

Te semper antèit sæva necessitas.
Clavos trabales, & cuneos manu
Gestans ahenâ: nec severus.

Unus abest, liquidumque plumbum
Te spes, & ~~vera~~ fides colit
Velata panis ~~comitem~~ abnegat:
U^{inquit} ~~mutatâ~~ potentes
Veste ~~de~~ nos inimica linquis.

At vulgus infidum, & meretrix retro
Perjura cedit, diffugiunt cadis.
Cum face liceatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.

Serves iturum Cæsarem (f) in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen (g) Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.

Eheu! eicatricum, & sceleris pudet,
Fratriumque, quid nos dura refugimus
Ætas? quid intactum nefasti
Liquimus? unde manus juvenus.

Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam novâ
Incude diffringas reclusum in
(h) Massagetis, Arabasque ferrum.

(f) Britanni censebantur ultimi populi. (g) Intel-
ligit exercitum Parthorum in Oriente, qui Romanos va-
riis cladibus attriverant. (h) Scythiæ populi.

ODE VII. AD DELIUM.

Arg. Hortatur, ut jucundè vivat, sive enim moestus,
sive jucundus fuerit, certò tamen morietur.

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem: non secus in bonis

Ab

*quoniam gratia in
adversis*

Ab insolenti temperatam
Læritia; moriture Deli.

Seu mœstus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum beâris

(a) Interiore notâ Falerni,
Quò pinus ingens, albâque populus,
Umbram hospitem confociare amant
Ramis: & obliquo laborat

Lympha fugax trepidare rivo.
Huc vina, & unguenta, & nimium breves
Flores amœnæ ferre iube rosæ;

Dum res & ætas, & fororum (b) *dim ad finem*
Fila trium patiuntur atra. *est*

Cedes coëmptis saltibus, & domo.
Villâque (c) flavus quàm Tiberis lavit:

Cedes, & extractis in altum
Divitiis potietur hæres.

Divésne prisco natus ab (d) Inacho, *an dives p'is*
Nil interest, an pauper, & infima *an pauper vis d.*

De gente sub dio moreris,
Victima nil miserantis Oræ.

Omnes eòdem cogimur: omnium
Versatur (e) urna: serius, ocys

Sors.

(a) Falernus mons & ager est Campania vini generosi
ferax, quod solet in loco magis recondito seponi. (b) Par-
ca erant tres sorores, vitæ & mortis arbitra. (c) Flavus
ob arenas flavi coloris. Olim dicebatur Lavo, lavis, la-
vit. (d) Primus Rex Archiverum. (e) In urnam sor-
tes mittebantur.

cesaliquis
Sors exitura, & nos in æternam *morantem*
Exilium impositura (f) cymbæ.

(f) Navis, quâ Charon devehit animas ad inferos.

ODE VIII. AD POMPEIUM VARUM.

A Cui gratulatur felicem reditum post civile bellum.

O Sæpe mecum tempus in (a) ultimam
(b) Deducte, Bruto militiæ duce,
Quis te redonavit Quiritem
Diis patriis, Italoque cælo,
Pompæi meorum prime sodalium?

Cum quo morantem sæpe diem mero

(c) Fregi, coronatus nitentes

(d) Malobathro Syrio capillos.

Tecum Philippos, & celerem fugam
Sensi relictâ non bene parmula:

(e) Cum fracta virtus, & minaces
Turpe solum tetigere mento.

Sed me per hostes Mercurius celer (f)
Denso paventem sustulit aère:

Te rursus in bellum (g) resorbens
Unda fretis tulit æstuosis.

Ergo obligatam redde Jovi dapem:

Longaque fessum militiâ latus

DÉ-

(a) In extremum vitæ discrimen. (b) Cum militare-
mus sub bruto. (c) Tempus transegi inter pocula. (d)
Unguentum pretiosum. (e) Quando viri fortes occubue-
runt. (f) Citò & feliciter aufugi. (g) Tu iterum ad
bellum es abreptus. Metaphora desumpta à navibus, quas
vis tempestatis denuo propellit in mare.

Depone (b) sub lauru mea: nec
Parce cadis tibi destinatis.

Oblivioso levia (i) Massico *juvunde vive*

Ciboria (k) exple: funde capacibus
Unguenta de (l) conchis, quis udo

Deproperare apio coronas.

Curatve myrto? quem Venus arbitrum

Dicet bibendi? non ego sanius

Bacchabor (m) Edonis: recepto

Dulce mihi futere est amico.

(h) Apud me. Laurus enim est arbor Poëtarum. (i)

Massicum vinum generosum. (k) Genus poculi. [l] Te-
ste unguentaria, quæ vel erant vera concha, vel in mo-
dum concharum. [m] Thraces, ab Edone Thracia mansæ.

ODE IX, AD VALGIUM.

Arg. Mœrentem de filii morte consolatur.

Non semper imbres nubibus hispidos

Manant in agros: aut mare Caspium

Vexant inæquales procellæ

Usque: nec [a] Armeniis in oris

Amice Valgi, stat glacies iners

Menses per omnes: aut Aquilonibus

Querceta [b] Gargani laborant,

Et foliis viduantur [c] ornj.

Tu semper urges flebilibus modis

Mysten ademptum: nec tibi [d] vespere.

Sur-

[a] In Armenia montes præalti, qui diu nivibus ma-
nent tecti. [b] Garganus mons in Apulia. [c] Ornus
species arboris, ponitur pro genere. [d] Vesperus, stella
Veneris, cum Solem præcedit, dicitur Lucifer, cum sequi-
tur, est vespers.

Surgente, decedunt amores,
 Nec rapidum fugiente solem.
 At non [e] ter ævo functus amabilem
 ploravit omnes Antilochum senex
 Annos: nec impubem parentes
 [f] Troilon, aut Phrygiæ sorores
 Flevere semper. Desine mollium
 Tandem querularum: & potius nova
 Cantemus Augusti trophæa
 Cæsaris, & [g] rigidum Niphaten,
 Medumque flumen gentibus additum
 Victis, minores volvere vortices:
 Intrâque præscriptum [h] Gelonos
 Exiguus equitare campis,

[c] Nestor, qui 300. annis vixit, non semper
 deflevit filium suum Antilochum. [f] Troilus Priam
 & Hecuba filius sorores habuit Polyxenam, Cas-
 sandram & Creüsam Aeneæ conjugem. [g] Niphates est
 fluvius Armenia, Euphrates autem Persia, qui ponun-
 tur pro Parthis has regiones occupantibus ab Augusto de-
 victis. [h] Coloni sunt populi Scythia, felici Rom. armo-
 rum progressu territi.

ODE X,

Arg. Dira in arborem, quæ corruens Horatium pene
 oppresserat.

Ille & nefasto [a] te posuit die
 Quicumque primùm, & sacrilegâ manu
 Produxit, arbos, in nepotum
 Perniciem, opprobriùmque pagi.

Illum

[a] Nefasti dies erant, quibus nefas erat quidquam
 publicæ rei in foro tractare.

Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia

Sparfisse nocturno cruore

Hospitis: ille venena [b] Colchica,

Et quicquid usquam concipitur nefas,

Tractavit: agro qui statuit meo.

Te triste lignum, te [c] caducum

In domini caput immerentis,

Quid quisque vitet, nunquam homini satis

Cautum est in horas. Navita [d] Bosphorum

Pœnus perhorrescit: neque ultra

Cæca timet aliunde fata

Miles sagittas, & celerem fugam

Parthi: catenas Parthus, & Italum

Robur: sed improvisa lethi

Vis rapuit, rapietque gentes.

Quàm penè furvæ regna Proserpinæ,

Et judicantem vidimus [e] Æacum,

Sedèsque discretas piorum, &

[f] Æoliis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus,

Et te sonantem plenius aureo

Alcæe, plectro, dura navis,

Dura fugæ mala, dura belli,

Utrumque sacro digna silentio

Miran-

[b] Colchica. Ultima syllaba hujus vocis pertinet ad sequentem versum. Porro Colchis Medea patria fuit, ferax veneni & veneficarum. [c] Ruinosum & casui proximum. [d] Bosphorus est angustum fretum navigantibus periculosum. [e] Quàm citò morimur. Proserpina est Uxor Plutonis mortis & vite arbitra. Æacus est unus ex 3. Judicibus infernalibus.

Mirantur umbræ dicere: sed magis

Pugnas, & exactos tyrannos

Densum humeris bibit aure vulgus.

Quid mitum, ubi illis carminibus stupens

Demittit atra [g] bellua centipes *sup. infernalis*

Aures: & intorti capillis *divin:*

ad hoc m. g. r. r. [h] Eumenidum recreantur angues?

Quin & Prometheus, [i] & Pelopis parens

Dulci laborum decipitur sono: *ad hoc m. g. r. r.*

Nec curat Orion leones,

Aut timidas agitare lyncas.

[f] *Sappho fuit insignis Poëtria orinada ex Insula Lesbo Æolicarum Urbium metropoli. Ejus conterraneus fuit Alcaeus. [g] Cerberus, qui propter multiplices serpentes in triplici capite sibilantes, dicitur centiceps. [h] Sen furiarum, qua serpentes habent pro crinibus. [i] Sen Tantalus, cujus uti & Promethei pœna apud inferos sunt vulgò nota.*

ODE XI. AD LICINIUM.

Arg. Monet mediocritatem in omni vita esse opti-
mam, & tutissimam.

Rectius vives, Licini, neque altum
Semper urgendo: neque dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo

(a) Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem

Diligit, tutus caret obsoleti

Sordibus tecti, caret invidendâ

Sobrius aulâ.

(b) Sæpius ventis agitur ingens

Pinus; & celtæ graviore casu

Decidunt turres; feriuntque summos

Fulmina montes.

Sperat infestis, metuit secundis

Alteram sortem bene (c) præparatam

Pectus. Informes hiemes reducit

Jupiter, idem

Summovet. Non, si male nunc, & olim

Sicerit: quondam citharâ tacentem

Suscitat Musam, neque semper arcum

Tendit Apollo.

B

Rebus

(a) Littus à scopulis vel syrtibus periculosum. (b)
Alta multis infortunis obnoxia. (c) Animus bene
institutus. (d) Inter adversa oportet te esse fortem in
fortuna secunda prudenter moderatum.

Rebus angustis animosus, atque
 Fortis appare: sapienter idem
 Contrahes vento nimium secundo
 Turgida vela.

ODE XII. AD POSTHUMUM.

Arg. *A moriendi necessitate probat bonis presentibus esse fruendum.*

Eheu! fugaces, Posthume, Posthume,
 Labuntur anni: nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectæ
 Afferet indomitæque morti,
 Non si tricenis, (a) quotquot eunt dies,
 Amice, places (b) illacrymabilem
 Plutona tauris: qui ter (c) amplum
 Geryonem, (d) Tityonque tristi
 Compescit undâ, scilicet omnibus,
 Quicumque terræ munere vescimur,
 Enavigandâ, sive reges,
 Sive inopes erimus coloni,
 Frustra cruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Adriæ;
 Frustra per autumnos nocentem
 Corporibus metuemus Austrum,
 Visendus ater flumine languido

(e)

(a) Quotidie. (b) Quod nullis lacrymis movetur.
 (c) Geryon fuit 3. regnorum in Hispania Rex, hinc illi
 triplex corpus in fabulis datur. (d) Tityus portentosa
 magnitudinis gigas.

(e) Cocytus errans, & (f) Danaï genus
 Infame, damnatusque longi

(g) Sisyphus Æolides laboris,

Linquenda tellus, & domus, & placens

Uxor: neque harum, quas colis, arborum

Te præter (h) invisas cupressos,

Ulla brevem dominum sequetur.

Absumet hæres Cæcuba dignior,

(i) Servata centum clavibus: & mero

Tinget pavementum superbum,

Pontificum potiore cœnis,

(e) *Fluvius infernalis.* (f) *50. Danaï filia ipsa.*

nuptiarum nocte sponfos occiderunt, unde apud Inferos

haurienda cribro aqua inutili & perpetuo labore fati-

gantur. (g) *Sisyphus Æoli filius propter infesta La-*

trrocina ingens saxum in montis verticem cogitur pro-

pellere sine nullo, quia semper deorsum relabitur. (h)

Cupressus arbor funebris Proserpina dicata, quia se-

mel excisa nunquam renascitur. (i) *Vina, quæ tu tam*

solicite asservas, hæres tuus profundet.

ODE XIII. AD POMPEIUM GROSPHUM.

Arg. *Tranquillitatem vitæ sola efficit animi moderatio.*

(a) **O** Cium divos rogat in parenti

(b) **O** Prensus Ægeo, simul atra nubes

Condedit Lunam, neque certa fulgent

Sidera nautis.

B 2

(c)

(a) *Tranquillam vitam nautæ in tempestatibus.* (b)

Prensus per syncopen pro prehensus.

(c) Ocium bello furiosa Thrace,
Ocium Medi Pharetra decori.

Grosphæ, non gemmis, neque purpurâ ve-
nale, nec auro.

Non enim gazæ (d) neque consularis
Summovet licitor miseros tumultus
Mentis, & curas (e) laqueata circum
Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum *parvis contentus*
Splendet in mensa tenui (f) salinum. *quælibet vivit*
Nec leves somnos timor, (g) aut cupido

Sordidus aufert.

nos qui
Græci
foras
Quid brevi fortes *periclitamur*
Multa? quid terras (h) alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?

Scandit (i) æratas vitiosa naves *christianique*
Cura: nec turmas equitum relinquit, *agitamus*
Ocior cervis, & agente (k) nimbos

Ocyor Euro.

Latus in præsens animus, quod ultra est *tranquilla*
Oderit curare: & amara lento *visit.*
Temperes risu. Nihil est ab omni *ultra*
Parte beatum. *lumen*

Ab-

(c) Barbari & belligerantes. (d) Consulē in pub-
licum prodeuntem stipabant undique lictores, qui popu-
lum submovebant. (e) Domus, quæ laquearibus ope-
rosè elaboratis sunt exornata. (f) Sal sufficienter sig-
nificat victum tenuem. (g) Id est, sordida cupiditas.
(h) Quibus Sol vel est remotior, ut in Zona frigida, vel
propinquior, ut in Zona torrida. (i) Naves in prora
erant munitæ ære. (k) Eurus nubes & pluvias abigit.

Abstulit clarum cita (l) mors Achillem:

Longa (m) Tithonum minuit senectus:

Et mihi forsan, tibi quod negarit,

nelle Porriget hora. *perota habes*

Te greges centum, Siculæque circum

Mugiunt vaccæ, tibi tollit hinnitum *hi dives es,*

Apta quadrigis equa: re bis Afro *egospasus sum*

(n) Murice tinctæ

Vestiunt lanæ, mihi parva rura, & *hi dives*

Spiritum Graiæ tenuem Camœnæ,

(o) Parca non mendax dedit, & malignum

Spernere vulgus.

[l] Achilles in aetate juvenili ex insidiis à Paride interfectus. [m] Tithonus fuit aetate grandævus.

[n] Murex genus conchylium, ex cujus sanguine color fiebat purpureus. (o) Fata, quia immutabilia.

ODE XIV.

Arg. Se suâ licet tenui sorte contentum vivere; dum alii de morte nihil cogitantes, nullum edificandi, quarendi & rapiendi faciant fixem.

(a) **N**ON ebur, neque aureum *pauper sum*
Mea renidet in domo lacunar;

Non trabes (b) Hymettix

Premunt columnas ultimâ recisas

B 3

Afri-

[a] Domi mea nihil pretiosi. (b) Videntur trabes illæ fuisse ex cedro vel citro.

Africâ : neque [c] Attali

Ignotus hæres regiam occupavi:

Nec (d) Laconicas mihi

Trahunt honestæ purpuras clientes:

At fides, & ingeni

Benigna vena est : pauperemque dives

Me petit, nihil supra

Deos laceſſo : nec [e] potentem amicum

Largiora flagito.

Satis beatus unicus [f] Sabinis.

Truditur dies die:

Novæque pergunt interire Lunæ:

Tu secunda marmora

Locas sub ipsum funus, & sepulchrâ

Immemor fruis domos:

(g) Marisque Baiis obstrepentis urges

Summovere littora,

Patum locuples continente ripa.

Quid, quod utque proximos

Revellis agri terminos : & ultra

Limites clientium

Salis avarus : pellitur paternos,

In sinu ferens: deos

Et uxor, & vir sordidosque natos.

Regum.

(c) Videtur hic sugillare Rom. Senatores, qui Attali Regis Rom. populo amicissimi maximam hereditatem convertebant in Luxum. (d) Prope Taurum Laconia Promontorium capiebatur Murex. [e] Mecenasem intelligit. (f) In agro Sabino habebat villam suam. (g) Ad Bajas forti impetu allidebatur mare.

Nulla certior tamen
 Rapacis Orci sine destinata
 Aula divitem manet
 Herum: quid ultra tendis? Æqua tellus
 Pauperi recluditur,
 Regūque pueris: nec (h) fatelles Orci
 Callidum [i] Promethea
 Revexit auro captus. Hic superbum
 Tantalum, atque (k) Tantali
 Genus coërcet: hic levare functum
 Pauperem laboribus.
 Vocatus, atque non vocatus audit.

(h) *Mors.* (i) *Prometheus dicitur callidus; ob
 bonitatem ex luto factum, & ignem solis dolo ablatum.*
 [k] *Atreus & Thyestes.*

ODE XV. AD MECÆNATEM.

Arg. *Promittit sibi & carminibus suis fama immorta-
 litatem.*

Non usitatâ nec tenui ferar
 Pennâ [a] biformis per liquidam æthera
 Vates: neque in terris morabor
 Longiùs, invidiâque major
 Urbes relinquam. Non ego pauperum
 (b) Sanguis parentum: non ego, quem vocas,
 Dilecte mecænas, obibo:
 (c) Nec Stygiâ cohibebor undâ.

B. 4.

Jam

(a) *Quia Poëta Lyricus & Satyricus.* [b] *Pauperibus Parentibus natus.* (c) *Non moriar.*

non non vocat sibi carminibus suis fama immortalitatem

Jam jam residunt cturibus asperæ
 Pelles, & album mutor in (a) alitem
 Superna : nascunturque leves
 Per digitos humerosque plumæ.

Jam Dædaleo ocyor [e] Icaro,
 Vifam [f] gementis littora Bosphori,
 [g] Syrtésque Gætulas (h) canorus
 Ales, Hyperboreosque campos :

Me Colchus, & qui dissimulat metum
 [i] Marsæ cohortis, Dacus & ultimè
 Noscent (k) Geloni : me peritus
 Disceet (l) Iber, [m] Rhodanique poter.

Absint inani funere neniæ,
 Luctusque turpes, & querimonix :
 Compesce clamorem, ac sepulchri
 Mitte supervacuos nonores.

ODE

(d) *Cygnus avis candida Apollini sacra, symbolum Poëta Excellentis, ut Anser mali.* [e] *Icarus Dædali filius.* [f] *Propter continuos fluctus.* (g) *Syrtes prope Lybiam.* (h) *Cygnus à suavi cantu.* [i] *Marsi Italia populi, præ reliquis bello asperi.* (k) *Geloni populi Scythia.* (l) *Hispani, à fluvio Ibero.* (m) *Galli.*

ODE XVI.

Arg. Horatius proponit, se precepta sapientia carmine Lyrico traditurum.

O Di (a) profanum vulgus & arceo,
Favete linguis! carmina non prius
Audita, (b) Musarum sacerdos
Virginibus, puerisque canto.

Regum timendorum in proprios greges,

Reges in ipsos imperium est Jovis,

Clari Giganteo triumpho,

Cuncta supercilio moventis.

Est, ut viro vir latius ordinet

Arbusta sulcis: hic generosior

Descendat in (c) campum petitor;

Moribus hic, meliorque famâ

Contendat: illi turba clientium

Sit major: [d] æquâ lege necessitas

Sortitur insignes, & imos.

Omne capax movet urna nomen.

[e] Districtus ensis cui super impiâ

Cer-

[a] Plebs parum religiosa & malè morata. (b) Poëta. [c] Petitores Magistratum in campum Martium descendebant in veste candida supplices. (d) Omnibus moriendum. [e] Alludit ad Historiam vulgatam de Damocle, qui cum Regem Dionysium predicaret beatum & felicem, ab eo invitatus ad prandiam, ubi imminentem capiti gladium vidit ex fila pendere, mutavit sententiam, monente Tyranno, se simili felicitate esse beatum.

Cervice pendet, non Siculae dapes
 Dulcem elaborabunt saporem,
 Non avium, citharæque cantus
 Somnum reducent, somnus agrestium
 Lenis virorum non humiles domos
 Fastidit, umbrosamque ripam,
 Non (f) zephyris agitata Tempe,
 Desiderantem quod satis est, neque
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec saevus (g) Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hædi:
 Non verberatae grandine vineæ.
 Fundulusque (h) mendax, arbore nunc aquas
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hyemes iniquas.
 Contracta pisces æquora sentiunt
 Jactis in altum molibus, huc frequens
 Cæmenta demitti redemptor
 Cum famulis, dominusque terræ
 Fastidiosus; sed timor, & minæ
 Scandunt eodem, quò dominus: neque
 Decedit aratâ triremi: &
 Post equitem sedet atra cura.
 Quod si dolentem [i] nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum sidere clarior
 Deleat usus; nec Falerna

Vitis,

(f) Zephyri venti amœnissimi. (g) Est stella in cauda Urse majoris, cujus ortus & occasus excitat tempestates. (h) Qui non respondet labori & expectationi.
 (i) Preiosum marmor eruebatur in Phrygia.

ODÆ SELECTÆ.

27

Viris, [k] Achæmeniūmque costam;
 Cur invidendis postibus, & novo
 Sublime ritu moliar atrium?

Cur [l] valle permutem Sabina
 Divitias operosiores?

(k) Unguentum Persicum ab Achamene Persarum
 Rege. [l] Villam suam in agro Sabino intelligit.

ODE XVII.

Arg. Juventus Rom. à pueritia parco victui & mili-
 taribus laboribus est assuefacienda.

A Ngusta amice pauperiem pati
 Robustus acri militiâ puer
 Condiscat: & Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hastâ,
 Vitamque sub dio, & trepidis agat
 In rebus. Illum ex mœnibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo
 Suspiret: Eheu, ne rudis agminum
 Sponsus laceffat regius asperum
 Tactu [a] leonem, quem cruenta
 Per medias agit ira cædes.
 Dulce, & decorum est pro patria mori.
 Mors & fugacem persequitur virum,
 Nec parcit imbellis juventæ
 Poplitibus, timidoque sergo.

Vetus,

[a] Fortem bellatorem.

Virtus, repulsæ nescia fordida,
 b) Intaminatis fulget honoribus:
     Nec sumit, aut ponit secures
     Arbitrio popularis auræ,
 Virtus, recludens immeritis mori
 Cœlum, negata tentat iter via,
     Cœtusque vulgares, & udam
     Spernit humum fugiente pennâ.
 Est & fideli tuta silentio
 Merces. Verabo, qui Cereris sacrum
     Vulgârit arcana, sub iisdem
     Sit (c) trabibus, fragilémque mecum.
 Solvat Phaselum, sæpe Diespiter
 Neglectus, incesto addidit integrum.
 [d] Rarò antecedentem scelestum
     Deseruit pede pœna claudo.

(b) *Laus virtutis.* (c) *Sub eodem tecto, vel in eadem navi.* (d) *Scelerati tandem puniuntur à Deo.*

O D E XVIII.

Arg. *Pergit Horatius Iuventuti Rom. commendare justitiam & fortitudinem.*

Justum [a] & tenacem propositi virum,
 Non civium ardor prava iubentium,
 Non vultus instantis tyranni
     Mente quatit solidâ; neque Auster
 Dux inquieti turbidus Adriæ,

Nec

(a) *Virtute præditus nihil timet.*

Nec fulminantis magna Jovis manus,

Si fractus illabatur Orbis,

Impavidum ferient ruinæ.

Hac arte pollux & vagus Hercules

Innixus, [b] arcēs attigit igneas:

Quos inter Augustus recumbens

Purpureo bibet ore nectar.

Hac te merentem Bacche pater, tuæ

Vexere [c] tigres, indocili jugum

Collo trahentes, hac Quirinus

Martis equis [d] Acheronta fugit.

Gratum eloquitâ consiliantibus

Junone divis, Ilion; Ilion

[e] Fatalis, incestusque iudex,

Et mulier peregrina vertit

In pulverem, ex quo destituit deos,

Mercede pactâ [f] Laomedon, mihi,

Castæque damnatum Minervæ

Cum populo, & duce fraudulento.

(g) Jam nec Lacænæ splendet adulteræ

Famosus hospes; nec Priami domus

Perjura, pugnaces Achivos

Hectoreis opibus refringit:

Nostrisque ductum seditionibus

Bellum refedit: pratinus & graves

Iræ.

[b] Cœlum. [c] Currus Bacchi trahitur à tigribus. [d] Romulus obtinuit immortalitatem. [e] Paris ob raptam Helenam fuit causa belli & excidii Trojani. [f] Laomedon Rex Troja ob pactam mercedem Neptuno & Apollini non persolutam ab iis occisus. [g] Paris violato hospitii jure rapuit Helenam ex urbe Spartana.

Iras, & invisum (h) nepotem.

Troica quem peperit sacerdos,
Marti redonabo, illum ego lucidas
Inire sedes, ducere nectaris

Succos, & adscribi quietis

Ordinibus patiar deorum,

Dum longus inter faviat Ilion.

Romamque pontus: qualibet exulis

In parte (i) regnante beari:

Dum (k) Priami Paridisque busto

Insulter armentum, & catulos feræ

Celent inultæ: stet Capitolium

Fulgens, (l) triumphatisque possit

Roma ferox dare jura Medis.

Horrenda latè nomen in ultimas

Extendat oras: (m) quâ medius liquor

Secernit Europen ab Afro:

Quâ tumidus rigat arva Nilus:

Aurum irrepertum, & sic melius situm,

Cum terra celat, spernere fortior,

Quâta cogere humanos in usus.

Omne sacrum rapiente dextrâ,

Quicumque mundo terminus obstitit,

Hunc tangat armis, vilere gestiens,

Zona Qua parte debacchentur ignes,

Zona Qua nebulae, pluviique rores

Sed

[h] Romulum Junonis nepotem ex Marte hujus filio: invisum, quod ex matre Trojana & Vestali Virgine Rhea esset natus. [i] Regnent. [k] Modo Priami & Paridis tumuli maneant spelunca ferarum. [l] Roma toto Orbe triumphet. [m] Mare Mediterraneum.

Sed bellicosus fata (n) Quiritibus
 Hac lege dico: ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avitæ
 Tecta velint reparare Trojæ,
 Trojæ renascens [o] alite lugubri
 Fortuna tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Coniuge me Jovis, & sorore,
 Ter si resurgat murus aeneus
 [p] Auctore Phœbo: ter pereat meis
 Excisus Argivis: ter uxor
 Capta virum, puerosque ploret.
 [q] Non hæc jocosæ conveniunt lyræ,
 Quò Musa tendis? desine pervicax,
 Referte sermones deorum, &
 Magna modis tenuare parvis.

[n] Romani à Quirino seu Romulo. [o] Infelici
 omine. [p] Mœnia urbis Trojana extruxerat Apollo,
 [q] Correctio.

ODE XIX. AD CALLIOPEN.

Arg. Commemorat Musarum erga se beneficia.

Descende cælo, & dic, age, tibiâ
 [a] Regina longum Calliope melos:
 Seu voce nunc mavis acutâ,
 Seu fidibus, citharâve Phœbi,
 Auditis? an me ludit amabilis
 Insania? audire, & videor pios
 Errare per lucos; amœnæ
 Quos & aquæ subeunt & auræ;

Me

[a] Calliope Musarum præstantissima.

Me fabulosæ [b] Vulture in Appulo,
 [c] Altricis extra limen Apuliæ,
 Ludo, fatigatúmque somno
 Fronde novâ puerum palumbes
 Texere : mirum quod foret omnibus,
 Quicumque [d] cellæ nidum Acherontiaë,
 Saltúsque Bantinos : & arvum
 Pingue tenent humilis Ferenti :
 Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem, & ursis : ut premeret sacra
 Lauróque, collaráque myrto,
 Non sine Diis animosus infans.
 Vester, Camœnæ, vester, in arduos
 Tollor Sabinos : seu mihi frigidum [e]
 Præneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidum placuere [f] Baia.
 Vestris amicura fontibus & choris,
 Non me [g] Philippis versa acies retro,
 [h] Devota non extinxit arbor,
 Nec Siculâ [i] Palinurus undâ.
 Utcumque mecum vos eritis, libens
 Insanientem navita Bosphorum

Ten-

[b] *Vultur mons Apuliae Ulterioris.* (c) *Venusium patrie Horatii oppidum, Apuliae Citerioris.* (d) *Diversa loca Apuliae.* (e) *Præneste urbs in edito monte sita; unde & frigida. Tibur in colle declivi positum.* (f) *Ad Bajas erant plurima balnea.* (g) *Prope Philippos caesus fuit Brutus, sub quo militavit Horatius.* (h) *Arbor execrabilis.* (i) *Promontorium Italiae, ad quod periculum vita incurrit Horatius: nomen accepit à Palinuro Aeneae nauarcho ibidem olim submerso.*

Tentabo, & arentes arenas

Littoris Aſyrii viator.

Viſam Britannos hoſpitibus feros.

Et lætū equino ſanguine [k] Concanū,

Viſam pharetratos Gelonos,

Et Scythicum inuiolatus [l] amnem.

Vos Cæſarem altum, militiâ ſimul

Fellas cohortes abdidit oppidis,

Finire quærentem labores,

Pierio recreatis antro.

Vos lene conſilium & datis, & dato

Gauderis almæ. Scimus ut impios

[m] Titanas, immanémque turmam

Fulmine ſuſtulerit caduco,

[n] Qui terram inertem, qui mare temperat

Ventofum, & urbes, regnâque triſtia,

Divosque, mortalesque turmas

Imperio regit unus æquo.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi,

Fidens, juvenus horrida, brachiis,

Fratrésque tendentes opaco

[o] Pelion impoſuiſſe olympo.

Sed quid Tiphæus, & validus Mimas,

Aut quid minaci Porphyriou ſtatu,

Quid Rhætus, evulſiſque truncis

Enceladus jaculator audax

C

Contra

[k] Cantabri, qui more Scytharum bibebant ſanguinem equinum. [l] Tanais fluvius, qui Europam dividit ab Aſia. [m] Gigantes Titanis & Terra filii. [n] Deus. [o] Nomina Gygantum, qui nihil potuerunt contra Divos.

Contra sonantem Palladis [p] ægida

Possent ruentes? hinc avidus stetit

Vulcanus; hinc matrona Juno &

Nunquam humeris [q] positurus arcum,

Qui rore puro Castaliæ lavat

Crines solutos: qui Lyciæ tenet

Dumeta natalémque silvam

[r] Delius & Patareus Apollo,

Vis consilii expers mole ruit sua.

Vim temperatam dii quoque provehunt

In majus: iidem odere vires

Omne nefas animo moventes.

[c] Testis mearum centimanus Gygas

Sententiarum notus, & integræ

Tentator [t] Orion Dianæ

Virgineâ domitus sagittâ,

Injecta monstris Terra dolet suis:

Mœretque parrus fulmine luridum

Missos ad Orcum: nec peredit

Impositam celer ignis Ætnam:

Incontinentis nec Tityi jecur

Relinquit ales, nequitia additus

Custos: amatorem trecentæ

Pirithoum cohibent catena.

ODE

[p] Palladis clypeus. [q] Apollo præses Musarum.
 [r] Qui à Delo Insula, in qua natus dicitur Delius,
 & ab Urbe Lyciæ Patara, in qua per sex menses hi-
 bernos dabat responsa, dicitur Patareus. [s] Scèlera-
 ti à Deo puniuntur. [t] De Orione Poëta non conve-
 niant.

ODE XX. AD MECÆNATEM.

Arg. Invitat ad sacrificium & epulas, quas sospitatori Baccho promiserat.

(a) **M**Artius cælebs quid agam Kalendis:
 Quid velint flores, & aceræ thuris
 Plena, miraris: positusque carbo in
 Cespite vivo.

(b) Docte sermones utriusque linguæ:
 Voveram dulces epulas, & album
 Libero caprum, propè funeratus
 Arboris ictu.

Hic dies anno redeunte festus,

(c) Corticem astrictum pice dimovebit
 Amphoræ (d) fumum bibere instituta
 (e) Consule Tullo.

Sume, Mecænas, cyathos amici
 Sospitis centum, & vigiles lucernas
 Pester in lucem procul omnis esto
 Clamor, & ira.

C 2

[f]

(a) Calende Martie magnâ carâ celebrabantur à Romanis in honorem Junonis maxime à conjugatis.

(b) Mecenas erat Græcè & Latine doctus. (c) Vasa, in quibus asservabatur vinum, pice occludebantur.

(d) Ad vina maturanda Romani cados, quibus includebatur vinum, solebant fumaris imponere. (e) Anno urbis 678. quo Valentinus Tullius fuit Consul, creverat vinum generosum, unde per hyperbolen pro vino generoso & vetusto ponitur.

(f) Mitte civiles super urbe curas :

(g) Occidit Daci Cotilonis agnens :

(h) Medus infestus sibi luctuosus

Dissidet armis.

(i) Servit Hispanæ vetus hostis oræ
Cantaber, serâ domitus catenâ :

Jam Scythæ laxo meditantur arcu,

Cedere campis.

Negligens, ne qua populus laboret,

Parce privatus nimium cavere, &

Dona præsentis rape lætus horæ, ac

Linque sevetâ.

(f) *Mecenas absente Augusto fuerat Urbis præse-*
ns; eo post bellum Cantabricum reduce poterat à cu-
ris civibus quiescere. (g) Cotison Dacia Rex fue-
rat à Romanis casus. (h) Parthi inter se dissidebant,
Tyridates enim rebellaverat contra Phraaten Regem.
(i) Difficili trium annorum bello Cantabri fuerunt de-
victi.

ODE XXI. AD MECÆNATEM.

Arg. Propositis divitiarum commodis & incommo-
dis multò majoribus concludit quemque debere esse
paucis contentum.

(a) **I**Nclusam Danaen turris ahenæ

Robustæque fores, & vigilum canum

Tristes excubiæ munierant satis

Nocturnis ab adulteris :

(a) *Danae à Patre Acrisio Argivorum Rege turri*
fuerat inclusa, quòd ab oraculo accepisset se occiden-
dum esse ab eo quem Danae filia peperisset; sed à Jove
in aurei imbris speciem converso compressa Perseum
peperit, qui avum occidit.

Si non Acrisium, virginis abditæ
Custodem pavidum, Jupiter, & Venus
Risissent: fore enim tutum iter, & patens

Converso in pretium Deo,

Aurum per medios ire satellitos,
Et perumpere amat saxa, potentiùs
Ictu fulmineo, concidit auguris

(b) Argivi domus, ob lucrum

Demersa excidio, diffidit urbium.

Portas (c) vir Macedo, & subruit æmulos

Reges muneribus: munera navium

Sævos illaqueant duces,

Crescentem sequitur cura pecuniam,

Majorumque fames: jure perhorru

Latè conspicuum tollere verticem,

Mecænas, equitum decus,

Quantò quisque sibi plura negaverit,

A Diis plura feret; nil cupientium

Nudus castra peto: & transfuga, divitum

Partes linquere gestio,

Contemptæ dominus splendidior rei,

Quàm si, quicquid arat (d) impiger Apulus,

Occultare meis diceret horreis,

Magnas inter opes inops.

Puræ rivus aquæ, silvæque jugerum

Paucorum, & segetis certa fides meæ,

C 3

Ful-

(b) Amphiarans Nates & augur peritissimus, cum
in bello Thebano se moriturum prævideret, domi la-
tuit, à propria uxore proditus est accepto monili aureo.
(c) philippus Rex Macedonia plurimas Urbes Græciæ
occupavit per proditionem primoribus auro emptis. (d)
Apulia frumenti imprimis ferax.

Fulgentem imperio fertilis (e) Africa

Fallit sorte beator.

Quanquam nec Calabria mella ferunt apes,

Nec (f) Lastrygonia Bacchus in amphora

(g) Languescit mihi, nec pinguis Gallicis

Crescunt vellera pascuis:

Importuna tamen pauperies abest:

(h) Nec, si plura velim, tu dare deneges.

(i) Contracto melius parva cupidine

Vestigalia porrigam,

Quam si Mydoniis regnum (k) Alyattici

Campiscontinem. Multa petentibus

Resunt multa bene est, cui Deus obtulit

Parcâ, quod fatis est, manu.

(e) *Uti & Africa.* (f) *Id est, Formiana sive dicta, quod Lastrygonos in Italiam appulsi confederint Formis in Campania, ubi optimum vinum crescebat.* (g)

Id est, senescit propter copiam. (h) *Tangit munificentiam Mecenas erga se, qui paratus erat dare Horatio, quaecunque desiderasset.* (i) *Melius opes amplificabo cupiditate coercitâ, ubi cupido pro cupiditate.* (k)

Craus Regnum ditissimum a parente Alyatto dicunt Alyatticus.

ODE XXII. IN AVAROS DIVITES,
Arg. *Ex divitiarum cupiditate scelera omnia pro-*
manant.

Intraetis opulentior

Thesauris Arabum, & divitis Indiae,

(a) Cæmentis licet occupes

Tyrthenum omnem, & mare Apulicum

(a) *Id est, edificis ad utrumque maris, Adriatici, & Mediterranei, littora constructis.*

Si figit [b] adamantinos
 Summis verticibus dira necessitas
 Clavos: non animum metu,
 Non mortis laqueis expedies [c] caput.
 [d] Campestris melius Scythæ,
 Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,
 Vivunt, & rigidi Getæ:
 Immetata quibus jugera liberas
 Fruges, & Cereferem ferunt:
 [e] Nec cultura placet longior annuæ
 Defunctumque laboribus
 Aequali recreat forte vicarius,
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens:
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fudit adultero.
 Dos est magna, parentium,
 Virtus, & metuens alterius viri
 Certo fœdere castitas:
 Et peccare nefas, aut pretium est mori
 O, quisquis volet impias
 Cædes, aut rabiem tollere civicam:
 Si quaret, pater urbium
 Subscribi statuis, indomitam audeat
 Refrenare licentiam:
 Clarus [f] postgenitis: quatenus, heu nefas,
 Virtutem incolentem odinans:

C 4

Subla-

[b] Sen duriſſimos. [c] Non te liberabis ipſâ mor-
 te. [d] Quia non habitant in urbibus, nec in domibus,
 ſed in plauſtris, uxores & proles ſecuro vehunt. [e]
 Non colunt agros ultra annuam. [f] Clarus apud pe-
 ſteros.

Sublatam ex oculis quærimus invidi.
 Quid tristes querimoniarum,
 Si non supplicio culpa reciditur?
 Quid leges sine moribus
 Vanæ proficiunt; si [g] neque fervidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
 Duratæque solo nives
 Mercatorem abigunt? horrida callidi
 Vincunt æquora navitarum?
 Magnum pauperies opprobrium, jubet
 Quidvis & facere & pari:
 Virtutisque viam deserit arduæ.
 Vel nos in Capitolium,
 Quò clamor vocat & turba faventium:
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
 Summi materiam mali,
 Mittamus, scelerum si bene pœnitet,
 Eradenda (h) cupidinis
 Pravi sunt elementa: & teneræ nimis
 Mentis asperioribus
 Formandæ studiis, nescit equo rudis
 Hæreret ingenuus puer:
 Venatiquæ timet, ludere doctior,
 Seu Græco jubeas trocho,
 Seu multis (i) vetitâ legibus aleâ.

(g) Nulla incommoda deterrent mercatorem, (h)
 Cupiditatis. (i) Alearum lusus lege Cornelia, Titia
 Et. erat vetis. s.

Cum perjura patris fides
 Consortem socium fallat, & hospitem:
 Indignoque pecuniam
 Hæredi (k) properet: scilicet (l) improba
 Crescunt divitiæ, tamen,
 Curæ nescio, quid semper abest rei.

(k) Properè & studiosè conquirat. (l) Quia faciunt homines improbos.

ODE XXIII. AD JULUM ANTONIUM.

Arg. Julius Antonius hortatus est Horatium, ut, qui latona lyra esset Pindarus, magnifico aliquo Carmine Augusti victoriam & reditum celebraret; hæc Ode autem Horatius excusat tenuitatem.

(a) Pindarum quisquis studet æmulari,
 Jule, ceratis ope (b) Dædaleâ
 Nititur pennis, vitreo daturus
 Nomina Ponto,
 Monte decurrens velut amnis, imbres
 Quem super notas aluere ripas,

C 5

Fervet,

(a) Imitari Pindarum est difficile & periculosum. Fuit Pindarus poeta Thebanus, Lyricorum apud Græcos Princeps, tanti nominis, ut Alexander Magnus, dum Thebas everteret, & in omnes desaviret absque discrimine, unius Pindari familia parci jussit. (b) Icarus Dædali filius, dum pennis ex cera factis tentat volare, decidit in mare, quod ab ipso dictum est Icarium.

H O R A T I I

Fervet, immensusque ruit profundo

(c) Pindarus ore.

Laureâ donandus (d) Apollinari,
Seu per audaces nova (e) dithyrambos,
Verba devolvit, numerisque fertur

Lege solutis :

Seu Deos, regesque canit, deorum
Sanguinem, per quos cecidère justâ
Morte (f) Centauri : cecidit tremenda

Flamma (g) Chimæra :

Sive, quos (h) Elea domum reducit
Palma caelestes, pugilémque, equúmque :
Dicit : & centum posteriore signis

Munere donat :

Flebili sponse juvenémque raptum
Plorat, & vires, animúmque morésque
Aureos educit in astra, nigroque

Invidet Orco.

Multa (i) Diræum levat aura cyncnum,

Tendit

(c) Carmen Pindari fuit magnifica rerum & verberum apparatus instar fluvii rapacis. [d] Sen Delphica, de qua paulò ante. (e) Est Dithyrambus Poesis quædam, Bacchi laudes continens, numero pedum libero, & verbis insolentibus constans. [f] Centauri Thessalia populi, qui primi equos domare & ex eis pugnare cœperunt, unde factum, ut ex media parte homines, & ex media Equiingerentur. (g) Monstrum triplex & flammivomum, quod feliciter devicit Bellerophon. (h) Victoria reportata ludis olympicis, qui habebantur in Elide urbe Peloponensi luctu & pugna, vel cursu. (i) Pindarum à Dirce fonte Thebano.

Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus : ego. (k) apis Marina
Môre, modôque

Grata carpentis thyma per laborem
[l] Plurimum, circa nemus, uvidique
Tiburis ripas, operosa parvus
Carmina fingo,

Concines majore poëta plectro
Cæsarem, quandôque trahet feroces
(m) Per factum clivum, [n] meritâ decorus
Fronde, Sicambros :

Quo nihil majus, meliusve terris
Fata donavêre, bonique divi :
Nec dabunt, quamvis redeant in [o] aurum
Tempora priscum,

Concines lætosque dies, & urbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forûmque
Litibus orbum.

Tum meæ, si quid loquar audiendum,
Vocis accedet bona pars : & , ô Sol
Pulcher, ô laudande canam recepto
Cæsare felix,

Tuque dum (p) procedis, iô triumpho
Non semel dicemus, iô triumpho,
Civitas omnis, dabimûsque divi
Thura benignis.

[k] *Atarintus mons Calabria apium & mellis fe-
rax.* (l) *Exhibet hic suam tenuitatem Horatius.*
[m] *In Capitolium.* (n) *Livereus.* (o) *Quam-
vis redeant aurea sæcula.* (p) *Dum simul comitatus
Augustum.*

Te decem tauri, totidemque vacca,
 Me tener solvet vitulus relictâ
 Matre, qui largis juvenescit herbis
 In mea vota;
 Fronte curvatos imitatus ignes
 Tertium lunæ referentis ortum,
 Quo notam duxit niveus videri,
 Cætera fulvus.

O D E XXIV.

Arg. Occasione Drusi, qui Rhætos & Vindelicos Germania populos devicerat, excurrit in laudes familiae Claudia, ex qua oriundus erat Drusus.

(a) **Q** Ualem ministrum fulminis (b) alitem,
 Cui rex Deorum regnum in aves vagas
 Permisit, expertus fidelem
 Jupiter in [c] Ganymede flavo:
 Olim juvenus & patrius vigor
 Nido laborum protulit inscium:
 Vernique, jam nimbis remotis,
 Insolitos docuere nifus
 Venti paventem: mox in ovilia
 Demisit hostem vividus impetus

Nunc

(a) *Aquila, Regina avium, Jovi ministrare fulmina fingebatur, ejus magnanimitas pluribus describitur. [b] Drusi fortitudo laudatur à similitudine aquila & leonis. (c) Ganymedes Regis Trois filius puer elegantissimus, quem aquila ex laa monte, dum ibi venaretur, in Cælum sustulit, ut Jovi esset à poculis.*

Nunc in reluctantes dracones

Egit amor dapis, atque pugnae:

Qualémve lætis caprea pascuis

Intenta, fulvæ matris ab ubere

Jam lacte depulsum leonem

Dente novo peritura vidit:

Vidère [d] Rhæti bella sub Alpibus

Drusum gerentem, (e) Vindelici, quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus Amazoniâ securi

Dextras obarmet, quærere distuli:

Nec scire fas est omnia: sed diu

Latèque victrices catervæ

Consiliis (f) juvenis revictæ

Sensere quid mens ritè, quid indoles

Nutrta faustis sub penetralibus

Possit, quid Augusti paternus

In (g) pueros animus Neronis,

(h) Fortes creantur fortibus: & bonis

Est in juvenis, est in equis patrum

Virtus: nec imbellem feroces

Progenerant aquilæ columbam.

Doctri-

(d) Rhæti sunt Alpium incolæ, modò Grifones Tridentinos, Tirolenses, & vallem Tellinam complexi.

(e) Vindeliciet Bavaros & Suevos comprehendunt.

[f] Drusi, quia erat etiamnum aetate juvenis. [g] Tiberium & Drusum filios Tiberii cognomento Neronis ex Livia, quam secundis nuptiis duxerat Augustus, Drusum præsertim, non modò propter fortitudinem, sed etiam quòd apud Augustum natus esset.

(h) Qualis pater, tales filii.

Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant.
 Utrumque defecere mores,
 Dedecorant bene nata culpæ.
 Quid debeas, ô Roma, (i) Neronibus,
 Testis Metaurum flumen : & Asdrubal
 Devictis, & pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris,
 Qui primus alma risit [k] adorea :
 (l) Dirus per urbes (m) Afer ut Italas,
 Ceu flamma per tædas, vel Eurus
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit & impio
 Vastata Pœnorum tumultu
 Fana Deos habuere rectos,
 Dixitque tandem perfidus Annibal :
 Cervi luporum præda rapacium
 Sectamur ultro, quos optimus
 Fallere & fugere est triumphus.
 Gens, quæ cremato fortis ab Illo,
 Jactata [n] Tuscis æquoribus sacra,

Na-

(i) *Intelligit Claudium Neronem, qui anno 546. ad Metaurum fluvium prostravit Asdrubalem fratri suo Annibali suppetias 5600 ferentem, à quo die lapso Romani coeperunt melius habere.* (k) *Adorea seu frumenti genus, quo ubi abundabant veteres, putabant se felices. Unde & hic sumitur pro publica felicitate ut causa pro effectu.* [l] *Annibal infestissimus Rom. hostis, qui precipiti fuga ex Italia se subduxit.* [m] *Citò à pulchro simili.* (n) *Italas*

Natosque maturosque patres
 Pertulit Ausonias ad urbes.

(o) Durus ut ilex tonsa bipennibus
 Nigræ feraci frondis in Algido

Per damna, per cædes ab ipso
 Ducit opes, animumque ferro,

Non Hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem,

Monstrumve summisere [p] Colchæ
 Majus [q] Echioniæve Thebæ.

Merges profundo, pulchrior evenit;
 Luctere, multa prouet integrum

Cum laude victorem, geretque
 Prælia (r) conjugibus loquenda.

Carthagini jam non ego nuncios

Mittam superbos: occidit, occidit
 Spes omnis, & fortuna nostri

Nominis [s] Asdrubale interempto.

Nil Claudiæ non (t) perficient manus,

Quas & benigno numine Jupiter,
 Defendit, & curæ sagaces

Expediunt [u] per acuta bellas

ODE

(o) Ex damnis fit opulentior. (p) Colchus feræ
 veneni & monstrorum, ubi nata est triuenefica Me-
 dea. (q) Theba condita ab Echione genero Cadmi.
 (r) Fœminæ utpote loquaces & plerumque otiosæ, si
 quid simile suis contingat, sapiens solent narrare. [s]
 Asdrubal in memorato prælio fuit interemptus. (t)
 Omnia efficient Claudiæ. [u] Bella, quæ ob difficul-
 tatem requirunt singulas ducum curas, & animos sa-
 gaces.

ODE XXV. AD MANLIUM TORQUATUM.

Arg. *Suadet Manlio, ut bonis fruatur, dum licet.*

Diffugere nives: redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comæ.

Mutat terra vices: & decrefcentia ripas
Flumina prætereunt.

Gratia cum Nymphis, geminisque fororibus aude
Ducere nuda choros.

Immortalia ne fperes, monet annus, & alium
Quæ rapit hora diem.

Frigora mitefcunt zephyris: ver protet it æftas
Interitura: fimul

Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurrit iners.

Damna tamen celeres reparent cæleftia Lunæ:
Nos tibi decidimus.

Quò (a) pius Æneas, quò [b] Tullus dives, &
Ancus?

Pulvis & umbra fumus.

Quis fcit, an adjiciant hodiernæ craftina fumæ
Tempora Dii fuperi?

Cunéta manus avidas fugient hæredis, amico
Quæ dederis animo.

Cum

(a) *A pietate in parentem Anchifen, quem fenio decrepitem humeris fuis deportavit ex incendio Trojano.* [b] *Rom. Reges ditiffimi.*

Cum semel occideris, & de te splendida (c) Minos
Fecerit arbitria:

Non Torquate, genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.

Infernis neque enim tenebris Diana (d) pudicam
Liberat Hippolitum:

Nec Lethæa valet Theseus abrumperé caro
Vincula (e) Pirithoo.

[c] Minos *judex infernalis, de capite illustri non potest ferri obscura sententia.* [d] *Ab incorrupta castitate celebris; unde & Diana fuit imprimis carnis.*

[e] *Theseus & Pirithous fuerunt amici individui.*

ODE XXVI. AD MARCIUM CENSORINUM;

Arg. *Offert ei sua carmina, quibus nihil potentius ad aternitatem nominis.*

Donarem pateras, gratâque (a) commodus
Censorine, (b) meis æra sodalibus

Donarem tripodas, præmia fortium

Graiorum: neque tu pessima munerum

Ferres, divite me scilicet artium,

Quas aut (c) Parthasius protulit, aut Scopas.

Hic saxo, liquidis ille coloribus

Solers nunc hominem ponere, nunc Deum,

Sed non hæc mihi vis: non tibi talium

D

Res

[a] *Facturus rem commodam.* [b] *Scilicet Poëtis, qui plerumque inopes ea sibi donari malunt, quæ ad vitam sunt utilia.* [c] *Parthasius nobilis sculptor, Scopas insignis pictor.*

Res est, aut animus deliciarum egens.
 Gaudes carminibus: carmina possumus
 Donare, & pretium dicere muneris:
 Non incisa notis marmora publicis.
 Per quæ spiritus & vita redit bonis
 Post mortem ducibus: non celeres fugæ,
 Rejectæque retrorsum (a) Annibalis minæ,
 Non incendia (e) Carthaginis impiæ,
 Ejus, qui domitâ nomen ab Africâ
 Lucratus rediit, clariùs indicant
 Laudes, quàm (f) Calabræ Pierides: neque
 Si chartæ sileant, quòd bene feceris,
 Mercedem tuleris. Quid foret (g) Iliæ
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus (h) Æacum
 Virtus, & favor, & lingua potentium
 Vatum, divitibus consecrat insulis.
 (i) Dignum laude virum Musa vetat inori:
 Cælo Musa beat: sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules:

Clarum

[d] Annibal post cadem Asdrubalis fratris subduxit se ex Italia. [e] Quia pacem cum Romanis initam, & juramento firmatam non semel perjura infregit. [f] Carmina Enni ex Calabria oriundi. [g] Romulus filius Martis ex Iliæ. [h] Æacus Jovis filius, ob insignem justitiæ amorem prepositus judicium defunctorum in campis Elysiis. [i] Per carmina celebrantur Hercules, item Castor & Pollux Tindari filii. Item Bacchus, qui non crederentur fuisse tales, nisi de iis cecinissent Poète.

Clarum Tyndaridæ fidus, ab infimis
 Quassas eripiunt æquoribus rates.
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber, vota bonos ducit ad exitus.

ODE XXVII. AD VIRGILIUM.

Arg. Eum invitac ad haustum vini optimi, eâ
 conditione, ut ipse unguentum nardinum afferat.

(a) **I**Am Veris conites, quæ mare temperant,
 [b] Impellunt animæ lintia Thraciæ:

Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
 Hybernâ nive turgidi.

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,

(c) Infelix avis, & (d) Cecropiæ domûs
 Æternum opprobrium, quòd malè barbara
 Regum est ultra libidines.

Dicunt in tenero gramine, pinguium

Custodes ovium carmina fistulâ:

Delectântque (e) Deum, cui pecus, & nigri
 Colles Arcadiæ placent.

D 2

(g) Ad-

[a] Veris descriptio. [b] Zephyri, qui spirant ab
 occasu æquinoctiali. [c] Hirundo, quæ fuit Progne
 Pandionis Regis Athenarum filia, & uxor Terei.
 Hec indignata vim Philomelæ sorori suæ à Thereo il-
 latam, Ithin filium, quem ex illo susceperat, interfecit,
 eique epulandum apposuit. Demum mutata est in hi-
 rundinem. [d] Familia Regia apud Athenienses,
 quorum Rex primus fuit Cecrops. [e] Pan Pastorum
 Deus in Arcadia maxime cultus.

(f) Adduxere sitim tempora, Virgili:
Sed pressum (g) Calibus ducere Liberum
Si gestis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina merebere.

Nardi (h) parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis occubat (i) horreis:
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.

Ad quæ si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni, non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,
Plena dives ut in domo.

Verum pone moras, & studium lucri:
(k) Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Milce stultitiam consiliis brevem:
Dulce est desipere in loco.

ODE

(f) Sive quod Roma etiam in vere sit calidum, sive quod sitis sit collecta ex tota die, quod instet hora cœna, sive quod ver omnia exhilarans invitet ad compositiones. (g) Sunt Italia populi prope Falernos & Massimos, unde vinum Calenum. (h) Nardus unguenti genus; pyxides autem unguentaria communiter erant ex Onyche, hinc passim dicebantur Onyches. (i) Horrea dicuntur etiam cella vinaria, quales Sulpitius Galba optimas Roma habuit. (k) Rogi funerales, in quibus comburebantur mortuorum cadavera.

ODE XXVIII.

Arg. Prosequitur laudes Augusti, quem vacuum affirmat publicæ felicitatis authorem.

PHœbus volentem præmia me loqui,
 Victas & urbes, (a) increpuit lyrâ :
 Ne parva Thyrrhenum per æquor
 Vela darem. Tua, Cæsar, ætas
 Fruges & agris rettulit uberes.
 Et (b) signa nostro restituit Jovi,
 Direpta Parthorum superbis
 Postibus : & vacuum duellis
 (c) Janum Quiriti clausit : & ordinem
 Rectum, evaganti frena licentiæ
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit artes,
 Per quas Latinum nomen, & Italæ
 Crevere vires : famæque, & impetu
 Porrecta majestas ad ortum
 Solis, ab Hesperio cubili.
 Custode rerum Cæsare, non furor
 Civilis, aut vis eximet otium,

D 3

Non

(a) Ingeniosè pulsatâ tantùm lyrâ & sono edito quasi experimento quodam ostendit Poëta, imprudenter facerem, si chordis tam tenuibus tubarum clangores vellem exæquare. (b) Signa caso M. Crasso Romanis erepta restituerunt Parthi Augusto. (c) Templum Jani Roma, cujus gemina porta patebant tempore belli, tempore pacis autem claudebantur.

Non ita, quæ procudit enses,
Et miseras inimicat urbes.

Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta (d) rumpent Julia, non Getæ,

Non Seres, infidive (e) Persæ

Non Tanaim prope flumen orti,

Nósque, & profestis lucibus, & sacris

Inter jocosæ munera Liberi

Cum prole, matronisque nostris,

Ritè Deos prius apprecati

Virtute functos more patrum, duces

(f) Lydis rem isto carmine tibiis,

(g) Trojâque, & Anchisen, & almæ

Progeniem Veneris canemus.

(d) Pacis conditiones ab Augusto impositas observabunt universi. (e) Seu Parthi tum temporis Persis imperantes, qui M. Crassum per simulationem colloqui interemerunt. (f) Lydiae populi Phrygiæ proximità noverant temperare quinque Græcorum concentus celebratissimos, ut inde unum efficerent. (g) Laudes Augusti ab ipso repetemus principio omnes & singulos percurrendo, qui à Venere per Anchisen ortum duxere.

ODE XXIX. VITÆ RUSTICÆ LAUDES.

BEatus ille: qui procul negotiis,

(a) Ut prisca gens mortalium,

Paterna rura bobus exercet suis,

Solutus omni fœnore.

Nec

(a) Prisci agrot suos propriis bobus arabant ab omni fœnore liberi.

Nec excitatur classico miles truci:

Nec horret iratum mare:

Forumque (b) vitat, & superba civium
Potentiorum limina,

Ergo aut adultâ vitium propagine

Altas (c) maritat populos:

Aut in reductâ valle mugientium

Prospectat errantes greges,

Inutilis que falce ramos amputans,

Feliciores inserit:

Aut pressa puris mella condit (d) amphoris,

Aut tondet infirmas oves,

Vel cum decorum mitibus pomis caput

Autumnus arvis extulit:

Ut gaudet insitiva decerpens pyra,

Certantem & uvam purpuræ:

Quâ muneretur te (e) Priape, & te pater

(f) Syluane tutor finium!

Libet jacere modò sub antiqua ilice,

Modò in (g) tenaci gramine,

Labuntur altis interim ripis aquæ:

Queruntur in sylvis aves,

Fontesque lymphis obstrepunt manantibus:

Somnos quod invitet leves.

D 4

At

[b] Lites fugit; hæ enim olim decidebantur apud Romanos in publico foro. [c] Deducit vitem ad altas arbores, ut tantò altius assurgat. [d] Amphora pro quolibet vase. (e) Priapus Bacchi & Veneris filius, horreorum Deus turpissimus. (f) Sylvanus sylvarum & finium præses. (g) Quia habet radices longissimas, quibus sic infigitur terra, ut ubi semel enatum, inde difficulter exterminetur.

At cum tonantis annus (h) hybernus Jovis,
 Imbres, nivésque comparat :
 Aut tradit arces hinc, & hinc multâ cane
 Apros in obstantes plagas :
 Aut amite lævi rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos :
 Pavidúmque leporem, & (i) advenam laqueo guem,
 Jucunda captat præmia.
 Quis non malarum, quas amor curas habet
 Hæc inter obliviscitur ?
 Quod si pudica mulier in partem juvet,
 Domum, atque dulces liberos :
 (Sabina qualis, aut perusta solibus
 Pernicis uxor Appuli)
 (k) Sacrum vetustis extruat lignis focum
 Lassi sub adventum viri :
 Claudensque textis cratibus lætum pecus.
 Distenta siccet ubera :
 Et horna dulci vina promeus dolio,
 Dapes inemptas apparet :
 Non me Lucrina (l) juverint conchylia :
 Magisve (m) rhombus aut scari,
 Si quos Eois intonata fluctibus
 Hiems ad hoc vertat mare.

Non

(h) Tempus hyemis advenit. (i) Pertica, quâ
 utuntur aucupes ad capiendas aves. (k) Vel quia fo-
 cus est Veste sacer, vel quia est Deorum Penatium ara.
 (l) Ostrea que capiebantur in Lucrino Campanie lacu
 amplissimo. (m) Pisces magni pretii longè extra Ita-
 liam magno sumptu petendi.

Non (n) Afra avis descendat in ventrem meum,
 Non attagen Iconicus
 Jucundior, quàm lecta de pinguiſſimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba (o) lapathi prata amantis, & gravi
 Malvæ ſalubres corpori:
 Vel agna feſtis (p) cæſa Terminalibus,
 Vel hædus erepius lupo.
 Haſ inter epulas, ut juvat paſtas oves
 Videre properantes domum?
 Videre feſſos vomerem inverſum boves
 Collo trahentes languido:
 Poſitòſque (q) vernas, ditis examen domûs,
 Circum (r) renidentes lares!
 Hæc ubi locutus tænerator Alphius,
 Jam jam futurus ruſticus,
 Omnem (s) relegit Idibus pecuniam,
 Quærit Kalendis ponere.

D 5

ODE

[n] *Aves delicati ſaporis.* [o] *Herba delicata.*
 [p] *Terminorum, quibus agri dividebantur, tanta
 erat religio, ut iis Terminum Deum præfecerint. In
 ejus honorem mense Februario celebrabantur feſta
 Terminalia.* [q] *Verna dicitur famulus aut ancilla
 domi nata, non aliunde acquiſta.* [r] *Omnia domi
 nitide compoſita, ut ridere videantur.* [s] *Kalendis
 & Idibus, id eſt, ſub initium & medium cujuſlibet
 menſis pecunia dabatur mutuo & repetebantur.*

ODE XXX. AD MECÆNATEM.

Arg. *Detestatur allium, quod comederat vim ejusdem ignorans,*

Parentis olim si quis impiâ manu
 Senile guttur fregerit:
 Edat (a) cicutis allium nocentius,
 O dura (b) messorum ilia!
 Quid hoc veneni sævit in præcordiis?
 Num (c) viperinus his cruor
 Incoctus herbis me fefellit? an malas
 [d] Danidia tractavit dapes?
 Ut Argonautas præter omnes candidum
 Medea mirata est [e] ducem,
 Ignota tauris illigaturum juga,
 Perunxit hoc Jasonem:

Hoc

(a) *Cicuta* wilde Kervel oder Dolkraut. Cujus succo Athenienses necem inferebant iudicio capitali damnatis. [b] O ferreos messorum stomachos, qui allium avidissime devorabant. [c] Venenum maxime pestilens. (d) Tum temporis famosa Venefica. [e] Jason Aesonis filius Dux expeditionis Argonauticæ, quem Aeta Colchorum Rex cum reliquis sociis benevole in speciem excepit, eique aureum velus appromisit, si ignivomos Tauros Marti sacros, quos apud se habebat, jugo subderet, Cujus filia Medea, ut Jasonem morte à tauris certò inferendâ liberaret, magicis quibusdam succis perunxit.

Hoc delibutis ultra donis (f) pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam siderum insedit vapor
 Siticulosæ (g) Apuliæ:
 Nec munus humeris efficacis [h] Herculis
 Inarlit æstuosius.

(f) Simili succo perunxit munera Creüsæ repu-
 diata Medea Jasonis novæ sponsæ; quibus acceptis
 Creüsæ & tota parentis Creontis regia incensa est, ip-
 sâ interim Medeâ per alatum draconem aliè avo-
 lante. (g) Apulia maximis caloribus est obnoxia.
 (h) Fuit hoc munus interula Nessi Centauri ab Her-
 cule occisi, cruore infecta, quam à Coniuge Deianira
 vagis ejusdem amoribus irata sibi missam ubi Hercu-
 les induit, in tantum furorem est actus, ut se ipsum in
 ardentem pyram in Ætna monte conjecerit.

ODE XXXI. AD POPULUM ROM.

Arg. Queritur bellis Civilibus nullum imponi finem.

Altera jam teritur bellis civilibus ætas:
 Suis & ipsa Roma viribus ruit.

Quam

[a] Ætas hic potest significare tempus 23. an-
 norum, ab anno enim Urbis conditæ 694. quo col-
 lisi sunt Cæsar, Pompejus & Crassus, continua
 fuerunt bella civilia usque ad 719. quo scribebat
 hanc Oden.

Quam neque finitimi valuerunt perdere (b) Marſi,
 Minacis aut Etruſca (c) Porſenæ manus,
 Amula [d] nec virtus Capuæ, nec (e) Spartacus
 acer,

Noviſque rebus infidelis [f] Allobrox.
 Nec fera [g] cæruleâ domuit Germania pabe,
 (h) Parentibusque abominatus Annibal:
 Impia perdemus (i) devoti ſanguinis ætas:
 Feriſque ruruſ occupabitur [k] ſolum.
 Barbarus heu (l) cineres inſiſtet victor: & urbem
 Eques ſonante verberabit unguâ:
 Quæque carent ventis, & ſolibus, oſta (m) Quirini,
 Nefas videre diſſipabit inſolens.
 Fortè quid expediat, communiter, aut melior pars
 Malis carere quæſitis laboribus.
 Nulla ſit hæc potior ſententia: (n) Phocæorum
 Velut profugit execrata civitas:

Agros,

[b] *Bello Marſico & ſociali.* (c) *Porſena obſedit Romanos ſucceſſu irrito.* (d) *Capua Campania caput olim Senatu, conſilio, aliſque Reip. inſignibus Roma emula, idèo potiffimè adheſit Annibali, quod promiſſet eam ſe Urbem tot Italia præſecturum.* (e) *Spartacus gladiator celebris, author belli ſervilii.* (f) *Allobroges ſape novis rebus ſtudentes rebellârunt contra Romanos.* (g) *Germanis oculi plerumque cærulei.* (h) *Majoribus noſtris execrabilis Annibal.* (i) *Nos rei, execrandi, & idèo effundendi ſanguinis.* (k) *Solum Romanum.* [l] *Cineres deſerta Urbis.* (m) *Romuli.* (n) *Phocæa urbs Ionia, cujus Cives cum dire haberentur ab Harpago Iyri præſecto, relicta Patriâ mari ſe dantes venerunt in Gallias, ubi conſiderunt Maſſiliam.*

Agros, atque lares patrios, habitandaque fana
 Apris reliquit, & rapacibus lupis:

Ite, pedes quocumque ferunt, quocumque per undas

Notus vocabit, aut protervus Africanus,

Sic placet? an melius quis habet fundere? secundâ

Ratem occupare quid moramur alite?

Sed juremus in (o) hæc: simul imis saxa renârint

Vadis levata, ne redire sit nefas:

Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando

(p) Pædus Marina laverit cacumina:

Credula nec * fulvos timeant armata leones,

Amétque salta lævis hircus æquora,

Hæc, & quæ poterunt reditus abscindere dulces,

Eamus omnis execrata civitas,

Aut pars indocili melior grege: mollis, & exspes,

[q] Inominata perprimat cubilia.

Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum:

Etrusca præter & volare litora,

Nos manet Oceanus circumvagus: arva beata

(r) Petamus arva, divites & insulas:

Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,

Et imputata floret usque vinea:

Germinet & nunquam fallentis termes olivæ:

Suamque pulla ficus ornat arborem.

Mella cava manant ex ilice: montibus altis

Levis crepante lymphâ defilit pede.

Illic

(o) In hæc observanda; ut ubi lapides profundis
 maris sublevati enataverint, liceat redire. [p] Ma-
 rinus mons Calabria à Pado procul remotus. (q) Igna-
 vi maneant in locis his inauspicatis, propter innocen-
 tem Remisargentem ibi à Romulo profusam. (r) Ad-
 eamus Insulas Fortunatas; ubi sunt aurea sæcula.

Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ :
 Refértque (s) tenta grex amicus ubera :
 Nec vespertinus circumgerit ursus ovile :
 Nec intumescit alta viperis humus.
 Pluráque felices mirabimur : ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbribus :
 Pingua nec siccis urantur semina glebis ,
 Utrumque rege temperante Cælitum.
 Non huc (t) Argoo contendit remige pinus,
 Neque impudica [u] Colchis intulit pedem :
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ ,
 Laboriosa nec cohors Ulyssæi.
 Nulla nocens pecori contagia : nullius astri
 Gregem æstiosa torret impotentia,
 Juppiter illa piæ secrevit littora genti,
 Ut inquinavit ære tempus aureum :
 Ære, dehinc ferro duravit sæcula : quorum
 Piis secunda vate me datur fuga.

(s) *Extensa.* [t] *Navis Argonautarum.* (u) *Medea.*

ODE IX. AD MECÆNATEM.

Arg. Per lato Romam nuntio de Actiaca victoria, hortatur Mecanatem ad hilares epulas, & magnificos apparatus pro adornando triumpho.

Quando repòstum Cæcubum ad festas dapes
 Victore lætus Cæsare,
 Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo
 [a] Beate Mecænas, bibam,

So-

(a) *Quia gaudio triumphabat ob Cæsaris victoriam.*

Sonante mistum tibiis carmen lyrâ,
 Hac Dorium, illis [b] Barbarum?
 Ut nuper, actus cum ferro [c] Neptunius
 Dixit fugit uestis navibus,
 Minatus urbi vincla, quæ detraxerat
 Servis amicus perfidis.
 Romanus [cheu! posteri negabitis]
 [d] Emancipatus fœminæ,
 Fert [e] vallum, & arma miles, & spadonibus
 Servire rugosis potest;
 Intérque signa, turpe, militaria
 Sol aspicit [f] conopeum,
 Ad hunc frementes verterunt eis mille equos
 Galli canentes Cæsarem;
 Hostiliûmque navium in portu latent
 Puppes sinistrorsum citæ,

IS

[b] Tibiarum concentus Phrygium seu à Phrygiis inventus, ideo nuncupatur Barbarus, quod Diores ali- que Græci alias omnes nationes despicerent tanquam barbaras. [c] S. Pompejus Pompeji M. Parentis sui, qui universo mari imperaverat gloriâ elatus, & occupa- patâ Siciliâ ferox Neptuni filius videri voluit, veste caruleâ sumptâ, homines etiam & equos vivos in mare missos Neptuno sacrificavit; hic per plures annos ar- matus etiam servis adversus Augustum sed infeliciter pugnavit. [d] M. Antonius mancipium Cleopatræ factus. [e] Vallus est palus, quem ferebant singuli milites, ut sine morâ, cum opus esset, excitaretur mu- nitio castrensis, quæ vallum dicebatur à vallis, ex qui- bus fiebat. [f] Tentorium muliebre.

Iô triumphæ, tu moraris (g) aureos
Currus, & intactas boves.

Iô triumphæ, [h] nec Jugurthino parem
Bello reportâsti ducem.

Neque [i] Africano, cui super Catthaginem
Virtus sepulchrum condidit.

Terrâ, marique victus hostis. [k] Punico
Lugubre mutavit sagum :

Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non suis,

Exercitatas aut petit Syres Noto,

[l] Aut fertur incerto mari.

Capaciores affer huc puer scyphos,

[m] Et Chia vina, aut Lesbia.

Vel, quod fluentem nauseam coërceat,

Metire nobis Cæcubum,

Curam, metûmque Cæsaris rerum, juvat

Dulci (n) Lyæo solvere.

ODE

[g] *Currus triumphalis.* [h] *Est hic triumphus major triumpho Marii, quo Jugurtham Numidia Regem duxit captivum.* [i] *Item Scipionis Africani minoris, qui de eversa Carthagine triumphavit.* [k]

Victus Antonius quò fugeret dubitans, demum se contulit in Peloponnesum ad sinistram Urbis Aëtii.

[m] *Chius & Lesbos Insulae à prestanti vino celebres.*

[n] *Seu Baccho, sic dicto, quòd vinum curis animum solvat.*

